

PODBIEL



Občasník Obecného úradu v Podbieli

Ročník XII.

Číslo 3

September 2009

Obecný úrad 2

Rodáci 3-5

História ŠKP 6-7

Kultúra 9-10

Šport 11-12

Podbielanské folklórne slávnosti

Tradicia týchto slávností má svoje už osemnásťročné trvanie. Osemnásťka dokazuje, že ide o kultúrne podujatie, ktorému medzi folklórnymi akciami na Orave patrí stále miesto. Treba povedať, že je to predovšetkým zásluhou Obecného úradu v Podbieli a Oravského kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne, ale i vďaka ochote a nadšeniu občanov, či ústretovosti prispievateľov. Veď práve takto sa dostávajú do povedomia verejnosti nielen naše domáce folklórne telesá, ale my máme možnosť privítať účinkujúcich a hostí z rôznych kútov Slovenska, obdivovať šikovnosť nasledovníkov tradícií našich otcov, či načerpať skúsenosti a inšpiráciu.

pokračovanie na strane 5

Organizácia školského roka 2009/2010 v materskej škole

Dňa 02.09.2009 o 6,30 hod. sa po dvojmesačnej prestávke znova otvorila brána MŠ. Čas prevádzky v MŠ sa nezmenil, to znamená, že je otvorená od 6:30 - 16:00 hod.. Poplatok rodičov za pobyt dieťaťa v MŠ sa tiež nezmenil, zostáva 6,63€.

Z prihlásených 44 detí nám do MŠ nastúpilo 41 detí. Z toho je 17 detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky. Preto by som vás rada informovala o niektorých zmenách, ktoré v MŠ nastali. Napriek tomu, že naplnenosť tried je 100%, budú v tomto školskom roku pracovať v MŠ len 3 učiteľky, a to z dôvodu, že polovica detí navštevuje MŠ len na poldenný pobyt. Ďalšou zmenou je, že MŠ od septembra pracuje podľa nového, vlastného Školského vzdelávacieho programu, ktorý je vypracovaný v súlade so Štátnym vzdelávacím programom ISCED O pre MŠ a nesie názov „Staviame na pevných základoch“. Na konci školského roka deti dostanú Osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania.

Od októbra začne v materskej škole fungovať krúžok anglického jazyka, ktorý je určený pre predškôľakov. Povedie ho Mgr. Simona Klimentová a bude ho vyučovať 2x do týždňa v popoludňajších hodinách, aby nebol narušený výchovno-vzdelávací proces a psychohygiena detí. Tiež sa nám podarilo vybaviť logopéda, ktorý v prípade záujmu a súhlasu rodičov bude 1x v mesiaci navštevovať v našej materskej škole triedu predškôľakov. Na záver prajem veľa síl, trpezlivosti a chuti do práce všetkým zamestnancom MŠ. Poďakovanie patrí aj obecnému úradu, pretože nám počas prázdnin vymenili sociálne zariadenia.

Silvia Lukáčiková

Opäť v škole

Nový školský rok 2009/2010 sa pre žiakov ZŠ v Podbieli začal svätou omšou v kostole a pokračoval slávnostným zhromaždením v budove školy, kde sa žiakom, rodičom a zamestnancom školy prihovoril starosta obce a riaditeľka školy. Osobitne privítali najmä prváčikov, pre ktorých je prvý deň v škole určite veľmi dôležitý a pri tomto veľkom kroku ich sprevádzali rodičia. Do prvej triedy nastúpilo tento rok 12 detí (10 dievčat, 2 chlapci). Zoznámili sa s pani triednou učiteľkou, prezreli si svoju triedu a od starostu obce si prevzali balíčky so školskými potrebami. Spolu s ostatnými žiakmi, ktorých je v škole

47 (1.trieda = 12 žiakov – triedna učiteľka Mgr. Leginusová, 2.trieda = 15 žiakov - triedna učiteľka Mgr. Malatinková, 3.trieda = 8 žiakov - triedna učiteľka Mgr. Klimentová, 4.trieda = 12 žiakov - triedna učiteľka Mgr. Turčáková), sa tak mohli s chuťou pustiť do získavania nových vedomostí a skúseností.

Škola vo svojom školskom vzdelávacom programe posilnila výučbu slovenského jazyka, zaradila ako povinné predmety anglický jazyk a informatiku v 2.ročníku, pokračujeme v etickej výchove pre žiakov, prostredníctvom ktorej sa snažíme rozvíjať sociálne postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch.

Dôraz kladíme aj na vhodné využívanie voľného času detí, ktoré je najlepšou prevenciou pred negatívnymi vplyvmi spoločnosti, preto sa budeme od októbra deťom venovať v rámci záujmovej činnosti v krúžkoch : anglický jazyk pre 1.ročník, počítačový, spevácky, stolnotenisový, literárno-dramatický, pohybové hry a florbal. Mnohých rodičov možno prekvapilo, že vypisovali deťom prihlášky do niektorých krúžkov pre CVČ Trstená. Je to z toho dôvodu, že v tomto roku sme sa pri organizovaní voľnočasových aktivít rozhodli spolupracovať s CVČ Trstená. Takáto forma spolupráce nám poskytuje lepšie podmienky a možnosti pre krúžkovú činnosť. Pre žiakov sa však nič nemení, krúžky budú vedené v ZŠ v Podbieli



ŽIACI I. TRIEDY



ŽIACI II. TRIEDY

pred negatívnymi vplyvmi spoločnosti, preto sa budeme od októbra deťom venovať v rámci záujmovej činnosti v krúžkoch : anglický jazyk pre 1.ročník, počítačový, spevácky, stolnotenisový, literárno-dramatický, pohybové hry a florbal. Mnohých rodičov možno prekvapilo, že vypisovali deťom prihlášky do niektorých krúžkov pre CVČ Trstená. Je to z toho dôvodu, že v tomto roku sme sa pri organizovaní voľnočasových aktivít rozhodli spolupracovať s CVČ Trstená. Takáto forma spolupráce nám poskytuje lepšie podmienky a možnosti pre krúžkovú činnosť. Pre žiakov sa však nič nemení, krúžky budú vedené v ZŠ v Podbieli

pokračovanie na strane 8

Z obecného úradu

Nedoplatky

Takmer v každom vydaní nášho Občasníka apelujeme na neplatičov daní a poplatkov a vyzývame ich na urýchlené uhradenie pohľadávok. Naše pokusy o zmier však vychádzajú naprázdno, preto dnes pristupujeme k inému riešeniu a prinášame Vám zoznam domácností, ktoré si ku dňu spracovania tohto čísla obecných novín nespĺnili svoje povinnosti voči obci :

Súp.č.	Suma v €
3	80,23
26	42,90
56	5,-
58	21,45
75	17,62
93	9,07
116	21,45
120	21,45
133	5,65
201	27,78
224	60,01
260	42,90
263	5,-
297	46,20
311	58,18
329	58,33
336	57,99
337	36,40

Súp.č.

354
367
379
415

Suma v €

25,74
69,29
21,45
122,27

Separovaný zber

Od 01.januára 2010 zákon o odpadoch ukladá každej obci povinnosť zaviesť na jej území separovaný zber. V našej obci je to tak už od roku 2002, odvtedy zbierame niektoré oddelené zložky komunálneho odpadu prostredníctvom oprávnených organizácií. V súčasnosti sa zbierajú raz za mesiac plasty, sklo, tetrapack, papier a kovové obaly, príležitostne železný šrot, elektroodpad, olovené batérie a šatstvo. Každá domácnosť môže požiadať Obecný úrad v Podbieli o vrecia na separovaný odpad, do ktorých sa triedi odpad tak, že do jedného vreca sa zbiera sklo (fľaše, poháre, okené sklo a črepy), do iného vreca sa môžu spolu zbierať plasty (plastové fľaše), tetrapack, poprípade aj kovové obaly. Teraz sa asi každý z vás opýta, aký je to potom triedený odpad, keď sa dáva všetko dohromady? Odpoveď mi poskytli priamo pracovníci Technických služieb v Ružomberku, ktorí po zbere v obci zakaždým museli všetky vrecia s plastami ručne pretriediť, pretože sa v nich

okrem plastových fliaš nachádzali aj iné druhy plastových obalov, ktoré sa neseparujú. A teda, keď už im všetok ten odpad prejde rukami, vytriedia z neho aj iné separované komodity. Musím ale uviesť, že je to len dočasné riešenie, ktoré nám v súčasnosti vyhovuje hlavne po ekonomickej stránke. Veď to, že občania separujú do vriec vo svojich domácnostiach, má pre našu obec výhodu predovšetkým v tom, že vývozom kontajnerov nemusíme tak často zaťažovať obecný rozpočet. Určite skôr, či neskôr Technické služby v Ružomberku pristúpia k tomu, že nebude možné niektoré komodity v domácnostiach miešať „do jedného vreca“, ale triediť ich presne podľa požiadaviek odberateľa. Pre zaujímavosť uvediem niekoľko „tabuľkových“ informácií. Od začiatku roka 2009 sa v našej obci podarilo vyseparovať 1581 kg plastov, 7784 kg skla, 323 kg tetrapack, 5444 kg papiera a 167 kg kovových obalov. V okrese Tvrdošín tak v množstve vyseparovaného odpadu na jedného obyvateľa patríme medzi priemerné obce. Zodpovednejším prístupom k triedeniu komodít však môžeme tento stav zmeniť. Nielen preto, aby sme prekonalí štatistiky, ale pre kvalitnejší život nás všetkých.

Mgr.P.Korčuškova

Kríza postihla aj našu obec

V priebehu tohto roka veľmi často všetci počujeme a čítame o finančnej a ekonomickej kríze a jej dopadoch na ekonomickú situáciu v štáte. Poslanci obecného zastupiteľstva boli o situácii informovaní na rokovaní obecného zastupiteľstva v mesiaci júl. Keďže však často dostávam otázky od občanov, čo sa v obci bude ešte v tomto roku robiť, domnievam sa, že bude správne, ak sa aspoň stručne dozvieme aj to, akým spôsobom táto nepriaznivá situácia postihla našu obec.

Všetko sa odvíja od množstva finančných prostriedkov, ktoré má obec k dispozícii. Preto je potrebné na úvod povedať, že rozpis podielových daní, čo je hlavný zdroj príjmov rozpočtu obce, bol dňom 3.7. Ministerstvom financií SR krátený o 50873 €, čo teda po starom predstavuje sumu 1.523.600,- Sk. V percentuálnom vyjadrení je to zníženie podielových daní o 16,45% oproti príjmu, s ktorým rátať rozpočet obce. V tomto zmysle poslanci obecného zastupiteľstva aj súhlasili s úpravou rozpočtu na rok 2009, ktorá sa udiala na spomenutom rokovaní v mesiaci júl. Predpoklady sú však také, že štát plánuje do konca roka urobiť ďalšiu úpravu, ktorá by znamenala ďalšie krátenie podielových daní až do výšky 20% z pôvodného rozpisu na rok 2009. Ak by došlo k realizácii tohto zámyslu, znamenalo by to ďalších približne 500.000,- Sk. Určite nemusím vysvetľovať, čo pre takú obec, ako je Podbiel znamená mať alebo nemať 2 milióny Sk. Ukázalo sa, že krok, ktorý bol urobený pri prijímaní rozpočtu obce na tento rok, a to, že obec nezahrnula do príjmovej časti celý predpokladaný príjem z rozpisu podielových daní, bol správny, lebo dnes v skutočnosti nepočítujeme reálnu stratu príjmov o vyššie uvedených 1,5 milióna Sk. Naviac poslanci do príjmu previedli aj značnú časť usporonených financií za rok 2008. Napriek tomu bolo nevyhnutné upustiť od realizovania niektorých akcií, a to najmä výstavby chodníka popri hlavnej ceste až k zastávke na Zuberec a oprave strechy na kuchyni základnej školy.

K poslednej uvedenej akcii však treba uviesť, že zatiaľ nestrácame nádej, a veríme, že MŠ SR nám schváli na túto akciu požadované finančné prostriedky v rámci riešenia havarijných situácií. Pôvodne totiž poslanci schválili na výmenu strechy použitie rezervného fondu obce. Krátili sa rozpočty aj na niektoré ďalšie plánované výdavky. Nedošlo k úpravám rozpočtu v oblasti školstva (predpokladáme, že ani nedôjde), tu sme preto realizovali všetky plánované rozpočtované úlohy. Možno sa to bude zdať niekomu čudné, ale po zhodnotení predpokladaného finančného vývoja schválili poslanci zakúpenie motorového vozidla pre potreby obecného úradu. A to najmä vďaka tomu, že za ostatné roky sme dokázali hospodáriť s prebytkom. Tento krok bol už na jednej strane nevyhnutný, na strane druhej ekonomicky veľmi výhodný. Zakúpili sme veľmi dobré vozidlo, vo veľmi dobrom technickom stave, za veľmi výhodnú cenu 250 tisíc Sk. Za predpokladu takého finančného a ekonomického vývoja, ako prognózuje MF SR, by sme si to v budúcom roku zrejme nemohli dovoliť.

Aj keď sa teda zdá, že obec je na tom finančne dobre, hlavným cieľom prijatých opatrení je nedostatť sa do platobnej neschopnosti v budúcnosti. Aj keď o tom, čo sme urobili v tomto roku, budeme informovať v závere roka, predosielam, že výdavky nás ešte čakajú aj v tomto roku. Pôjde najmä o vypracovanie geometrických plánov, reálnu možnosť ukončenia súdneho sporu s bývalou riaditeľkou MŠ, zaplatenie prác v súvislosti s výstavbou ihriska v areáli základnej školy a niektorých ďalších výdavkov v rámci údržby a opráv objektov obce a zabezpečenie ich prevádzkyschopnosti. Podstatné však bude vytvorenie rezervy na bezproblémové preklenutie začiatku budúceho roka.

Som presvedčený, že ak nedôjde k závažnejším nepredvídateľným skutočnostiam s dopadom na financovanie obce, situáciu sa nám podarí zvládnuť.

JUDr. Jozef Domiňák, starosta obce

Významní podbielanskí rodáci

Edmund Peter Bárdoš (1918-1999) kňaz, konvertita, väzeň koncentračného tábora „Sachsenhausen“ - č. 123 635, milovník hôr i ľudu spod Roháčov

Edmund Peter Bárdoš narodený 27. februára 1918 v Podbieli, ako tretie dieťa podbielanského prednostu železničnej stanice Alexandra Pavla Bárdoša (1882-1951) a Idy Márie rodenej Ackerhaltovej (1890-1945). Jeho súrodenci boli, najstarší brat MUDr. Juraj Bárdoš (1911-1987), lekár v Lipanoch nad Torysou pri Prešove, ktorého manželka bola Bibiána Longauerová, učiteľka základnej školy v Podbieli, rodáčka z Mošoviec. Lekár bol aj starší brat Doc. MUDr. Ladislav Bárdoš, CSc. (1914-1995), absolvent Lekárskej fakulty UK v Bratislave, v rokoch 1940 – 1946 lekár v štátnej nemocnici v Martine, neskôr lekár a vysokoškolský pedagóg v Košiciach. V oblasti medicíny známy ako špecialista hrudnej a septickej chirurgie na Lekárskej fakulte P.J. Šafárika v Košiciach, kde prednášal aj chirurgickú propedeutiku a špeciálnu chirurgiu. Lekárkou bola aj jeho manželka Gerda rodená Kleinová a syn Peter.



Edmund Peter Bárdoš
(1918-1999)

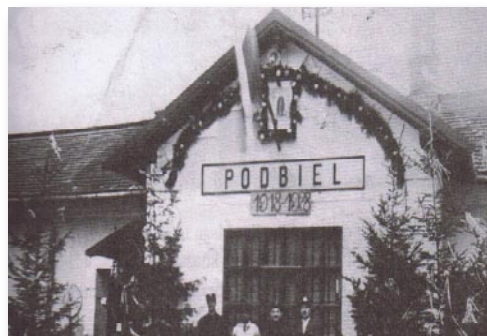
Edmund Peter Bárdoš absolvoval základnú ľudovú (židovskú) školu v Ružomberku. Rodičia vychovávali svoje deti v židovskej viere. Podbielanská železničná stanica bola miestom pokoja, priateľstva a úprimnej pohostinnosti manželov Bárdošovcov. Na gymnaziálne štúdiá nastúpil do Dolného Kubína. Cesta oravskou lokálkou ho sprevádzala denne pri jeho stredoškolskom štúdiu. Maturoval v pohnutých rokoch 1937 – 1938. Učarovala mu technika, preto nastúpil na Vysočú školu technickú, odbor zeme-meračstvo do Košíc. V roku 1938 však došlo k okupácii Košíc Maďarskou republikou. Vysoká škola bola presťahovaná do Martina. V rodnom Podbieli sa priatelil s katolíckym kňazom Petrom Adamčákom, rodákom z Oravského Bieleho Potoka, ktorý vyrastal v rodine Pavla Michalca. V jeho srdci sa začala prejavovať túžba stať sa taktiež kňazom. Rozhodol sa konvertovať zo židovstva na katolícku vieru. Počas štúdií v Martine sa začal pripravovať k svätému krstu. Vdp. kaplán Jozef Valko ho dňa 25. februára 1939 v martinskom kostole pokrstil a prijal medzi dievky Božie. Už v júni 1939 absolvoval konkurznú skúš-

ku do bohosloveckého seminára v Spišskej Kapitule. Otec biskup Ján Vojtaššák ho prijal za bohoslovca.

Edmund Peter Bárdoš v prvom ročníku štúdií na bohosloveckej fakulte 13. mája 1940 prijal birmovanie. Krstným otcom mu bol riaditeľ školy a regenschori z rodného Podbiela Jozef Jablonský, zastúpil ho špirituál seminára Otto Holúsek. Po krstnom otcovi prijal aj birmovné meno – Jozef. Už v roku 1938 konvertoval na katolícku vieru najstarší brat Juraj, čím vyhovet svojej budúcej manželke Bibiáne, dobrej a zbožnej katolíčke. Dňa 2. apríla 1942 v rodnom Podbieli prijali krst aj rodičia a brat Ladislav s manželkou Gerdou. Bolo to obdobie strašných transportov židov na istú smrť do koncentračných táborov (1941-1943). V seminári pod vedením vzdelaného a láskavého rektora, oravského rodáka Ferka Skýčaka a ostatných otcov profesorov s darom Božej milosti sa formoval mladý kňaz. Veľký vplyv na mladého klerika mal aj Msgr. Ján Jalovecký, ktorý bol spolu so spisovateľkou Margitou Figuli a jej manželom Dr. Šustrom aj milovníkom oravských hôr. Ten ho priviedol i k láske k roháčskym vrchom. Dňa 18. júna 1944 sa túžba mladého Podbielčana stala skutočnosťou. Otec biskup Ján Vojtaššák za asistencie generálneho vikára Dr. Jozefa Tomanócyho, rodáka zo susednej Nižnej, v katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule ordinoval židovského chlapca, konvertitu, za kňaza. V Podbieli bola príprava na primície (k dnešnému dňu zatiaľ posledné). Uskutočnili sa 25. júna 1944. Malý farský kostolík za asistencie miestneho pána farára Jozefa Lavrinca, veriacich z Podbiela i blízkeho okolia, bol naplnený atmosférou radosti mladého človeka,

miestneho športovca, i jeho slávnostného kazateľa, priateľa, vdp. Petra Adamčáka. Prvá kaplánska stanica zaviedla kroky mladého kňaza do oravskej obce Zubrica (poľská Orava). Nastúpil 4. júla 1944 za kaplána ku kňazovi Jánovi Maslákovovi, rodákovi zo Suchej Hory. Nad životom novokňaza sa začala splietať neviditeľná martýrska trňová koruna. V obci neboli ničím nezvyčajným denné návštevy zlodevských tlúp. Ľudia si museli zvyknúť na rekvirácie dobytky, vraždy a prepady neidentifikovateľných ozbrojených skupín z poľských oblastí. Bolo to obdobie strachu a neistoty. Na tretiu adventnú nedeľu, 10. decembra 1944, v poobedňajších hodinách pred zubrickou farou zastalo nemecké vojenské vozidlo. Z nákladného auta vyskočili šiesti vojaci a obsadili východ z budovy. Predstavili sa ako vojenská polícia SD (Sicherheitsdienst – vojenské gestapo). Mladého kňaza zobrali na výsluch do Trstenej. Žiadny protokol nikto nespisoval. Domo- vom zubrického kaplána sa stala cela trstenskej väznice. Neskôr sa dozvedel, že vo väzenských celách sa nachádzajú aj jeho rodičia. Trstinská väznica sa stala prestupnou stanicou do zberného tábora v Seredi. Problémom bol židovský pôvod podbielanskej rodiny Bárdošovcov.

Dňa 19. decembra 1944 sedem ľudí opustilo celý väznice a boli odvezení na kraj mesta Trstená, do miestnej časti Hálečková. Tu nemeckí vojaci väzňom nariadili vykopať si hroby, zviazali im ruky elektrickým drôtom za chrbtom a následne boli zastrelení. Medzi väzňami boli aj dvaja podbielanskí rodáci, bratia Betuštiakovci. Dnes na tom mieste je vybudovaný pamätník. Na Štedrý večer 1944 mladého kňaza navštívil slovenský väzenský dozorca a doniesol vianočné oplátky. Požiadal ho, aby navštívil cely a požehnal donesené oplátky. Trstinská väznica sa priblížila chudobe betlehemskej stajne, kde sa narodilo Božie dieťa. V deň sv. Jána apoštola, v ranných hodinách bol novokňaz Edmund Peter Bárdoš spolu so svojimi rodičmi a ďalšími dvanástimi spoluväzňami odtransportovaný do Serede. Ich cesta smerovala do Kraľovian, neskôr do Leopoldova a odtiaľ do Serede. Ozbrojený sprievod zabezpečovali štyria slovenskí príslušníci Finančnej stráže a dvaja nemeckí vojaci jednotiek SS. Cestujúcich v priestupných staniach zaujal vysoký mladý muž v kňazskom rúchu doprevádzaný eskortou. V Seredi bol spolu s rodičmi zaradený na židovské oddelenie. Okrem židov tu boli sústredení aj partizáni. V tom čase už verejnosť poznala osudy zajatcov z Osvienčimu. V židovskej komunite mladý katolícky kňaz vzbudzoval rešpekt, ale bol aj predmetom židovského sarkazmu. Rodina Bárdošovcov so svojim osudom tu nebola sama.

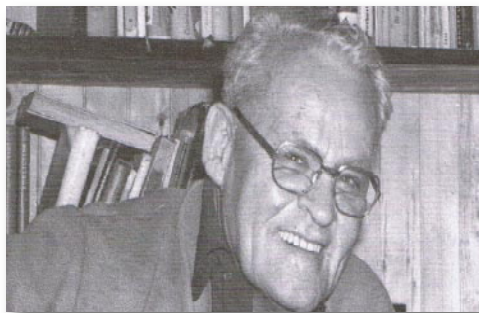


Významní podbielanskí rodáci

pokračovanie zo strany 3

Medzi zajatcami bola aj židovská rodina Munkovcov z Ružomberku. Najstarší syn Tomáš bol novic u jezuitov, ktorý bol zatknutý v jezuitskom kláštore a spolu s rodičmi odvečený do Serede. František Munk bol spokojný, vyrovnaný človek. Bol inžinier, riaditeľ ružomerských závodov „SOLO“. Židovskí spoluväzni kresťanstvo považovali za idealisticko – filozofický smer a nechceli počuť názor mladého kňaza, že kresťanstvo formovalo celú európsku kultúru. Po dvoch týždňoch internovania veliteľ tábora, dôstojník SS Brunner, nechal nastúpiť osadenstvo a s palicou v ruke roztriedil práceschopných mužov, ženy, deti a starcov. Mladý kňaz zostal so svojim otcom. So svojou milovanou matkou sa videl posledný raz vo svojom živote. Pani Ida Bárdošová, rodáčka z Košických Hámrov (obec zatopená Ružinskou priehradou), bola odvezená do koncentračného tábora v Ravensbrucku, kde zajatkyne chodili do miestneho lesa vykopať korene odpílených stromov. Vo februári 1945 kráčala so svojou spoluväzenkyňou, sedemdesiatročnou pani Konfalovou zo Zákamenného a pomáhala jej, lebo stará pani nevládala pochodovať. Dozorčička nahuckala na ženy psa a ten pani Bárdošovú pohrýzol do krku. Ťažko zranenú väzenkyňu č. 98020, pani Idu Máriu Bárdošovú, zastrelila popravčička čata dňa 6. marca 1945. Vtedy mala 55 rokov. Transport, kde v každom vagóne pre dobytok bolo zaradených sedemdesiat väzňov, cestoval zo Serede cez Bratislavu, Kúty, Brno, Terezín, cez Ústí nad Labem, Drážďany do Berlína. Pred Berlínom v Ravensbrucku bol odpojený vagón s matkou kňaza. Otec so synom skončili v Oranienburku neďaleko Berlína. Odtiaľ pokusom boli dovedení do 45 – tisícového koncentračného tábora „Sachsenhausen“. Ten bol obohnaný 10 metrovým betónovým múrom, kde každých 50 metrov bola veža s reflektormi a so striedajúcimi vojakmi SS. Tu sa mladý kňaz rozlúčil so svojou reverendou. Tú nahradili trestanecké šaty. V treskúcej zime, v chabom oblečení bol novokňaz zbavený ľudskej dôstojnosti. Januárový mráz sťahoval kožu na chrbte ako v škripci, napriek tomu neochorel ani otec, ktorý mal chronický zápal močových ciest. Tento vzrastom malý podbielanský železničiar, rodák z Prešova,

miloval svoj domov na stanici v Podbieli. Slúžil tam takmer tridsať rokov. Pochádzal z rodiny prešovského železničiar. Doma v Podbieli opatroval rodovú kroniku. Predkovia rodiny Bárdošovcov prišli v XVI. storočí zo Španielska, prenasledovaní inkvizíciou. Usadili sa na Morave v Bojkovciach pri Uherskom Hradišti. V rokoch 1780 – 1790 sa presťahovali na Slovensko do Mošoviec. Boli to veriaci židia. Niektorí členovia rodiny sa stali slávnymi rabinmi (učiteľmi Božieho zákona). Alexander Pavol Bárdoš bol taktiež nábožensky založený. Poctivo si plnil povinnosti vyžadované židovskou vierou. Keď sa stal konvertitom, vrúcne sa modlieval až do svojej smrti. Bol citel' sv. Ruženca. Keď v koncentračnom tábore objavili väzniteľa jeho zdravotné problémy, bol pokusne operovaný. Operáciu viedol mladý lekár, dôstojník SS, za asistencie francúzskeho väzňa, univerzitného docenta – chirurga. Otec mladého kňaza prežil útrapy koncentračného tábora. Po návrate domov očakával svojich blízkych. So svojim synom sa stretol po vojne v Kraľovanoch na železničnej stanici, manželky sa však viac nedomohol. Pri návšteve v rodine syna Juraja Bárdoša starý muž spadol a zlomil si pánevny krčok. Bol diabetik a



trpel rakovinou prostaty. Zomrel 29. augusta 1951 vo veku 69 rokov. Pochovaný je na cintoríne v Podbieli, nad svojou milovanou železničnou stanicou. Tak, ako vítal cestujúcich na železnici, aj po smrti víta prichádzajúcich na cintorín pri novej ceste od obce.

Edmund Peter Bárdoš bol preložený do filiálneho koncentračného tábora v Lichen – Rade na predmestí zbombardovaného Berlína. Tu pracovalo asi 800 väzňov. Tých denne vozili na električkách ku stredu mesta, aby tam spoločne odstraňovali sutiny domov po bombardovaní. Väzni vyberali, čistili a ukladali tehly. Uvoľňovali ulice, ale aj kopali základy a spojovacie chodby. Stavali

barikády a guľometné hniezda. Na konci vojny, keď sa blížili k Berlínu ruské vojská, pracujúcich väzňov už nemal kto strážiť. Strážcov nahradili kriminálni zločinci, ktorí za prídel jedla v hladujúcom Berlíne boli schopní všetkého. Medzi novodobými otrokmi v tomto lágri bol jediný kňaz. Náboženské prejavy však boli prísne zakázané. Ľudia z celej Európy v tak ťažkom položení sa však často utiekali k Bohu. Keď sa dozvedeli, že medzi nimi je slovenský kňaz, utýraní, v beznádejnom postavení vyžadovali náboženské rozhovory, spovedanie a neustále povzbudzovanie. Niektorí boli v koncentračnom tábore aj päť rokov. Vtedy často z úst kňaza zaznievali slová: vydržať, nezúfať, musíme sa všetci vrátiť, musíme to prežiť. Bolo to ťažké, pretože väčšina sa ničím neprevinila. Mladý neofita zo židovstva sa stal svetielkom nádeje v prostredí nemeckej dôkladnosti a presnosti s ubíjajúcou každodennou uniformou, sprevádzanou nadávkami, surovosťou, krutosťou, strašným hladom a umierajúcimi väzňami, zavalenými v sutinách zrúcaných domov. Koniec vojny sa nezadržateľne blížil. Dňa 18. apríla 1945 filiálny lágier v Lichen – Rade bol zrušený a všetci väzni boli opäť sústredení do Sachsenhausenu.

Neskorú večer 21. apríla 1945 muselo asi 45 tisíc väzňov nastúpiť na táborové priestranstvo gigantických rozmerov (Appelplatz). Boli rozdelení po stovkách a nastúpili na cestu smrti ku Severnému moru. Tí, ktorí by boli túto cestu zvládli, po naložení sa na pripravené lode mali byť pochovaní v hlbínach mora. Nebol by problém zabiť také množstvo ľudí, problémom bolo odstrániť telá mŕtvych. Väzni koncentračného tábora sa vydali na cestu naprieč Nemeckom. Tento pochod bol skľučujúci. Za pochodu väzni zomierali od hladu a totálneho vyčerpania. V prvých dňoch pochodu každý prejav nedisciplinovanosti sa trestal zastrelením. Kráčať v drevákoch spôsobovalo väzňom strašnú bolesť. Ústredie Červeného kríža vo Švajčiarsku (Croix rouge Suisse) sa dozvedelo o strašnom pochode. Vyjednávalo s dôstojníkmi SS možnosť pomôcť vyčerpaným väzňom. Rozdeľovali potravinové balíky,

odvážali vyčerpaných väzňov na nákladných autách a tak zabráňovali strielaniu bezmocných. Pochod smrti sa skončil 2. mája 1945. Nemeckí vojaci sa rozpáchli, keď sa tento strašný sprievod stretol s vojakmi víťazných spojeneckých armád. Tohto dňa sa nedomohli blízki spoluväzni ako Ing. František Munk so synom Tomášom, ale aj Rudolf Budjač, vedúci obchodu „Budúcnosť“ v Trstenej, rodák z Mikušoviec. Skončili pred popravčiou čatou, aby nebrzdili presúvajúci sa transport väzňov.

Najstarší brat MUDr. Juraj Bárdoš taktiež uviazol v rukách Gestapa, bol internovaný a prešiel niekoľko koncentračných táborov. Dožil sa konca vojny a spolu s manželkou Bibiánou vychoval troch synov. Stredný brat Doc. MUDr. Ladislav Bárdoš, CSc. musel narukovať na vojnu. Jeho manželku Gerdu a malého syna Petra priviedol mladý zubrický kaplán do tejto goralskej obce a ubytoval v dome blízko fary. Keď jeho brat Ladislav uviazol v povstaní vysoko v horách, obsadený nemeckými vojakmi, novokňaz za pomoci dobrých ľudí vybavil falošné dokumenty na meno Ján Zubrický, obchodník, a vyčerpaného partizána doviedol ku svojej manželke a synovi do Zubrice. Nikto ich nevyzradil, aj keď bol mladý kaplán internovaný. Edmund Peter Bárdoš v zbernom tábore v Seredi každý deň pozeral, keď sa otvárala hlavná brána, či neuvidí svojho brata s rodinou. Jeho farníci ho však nesklamali a pre budúcich pacientov v Košickej nemocnici zachránili vynikajúceho lekára.

Sovietska vojenská správa pripravovala pre väzňov návrat do vlasti. Boli sústredení v meste Ladsberg na rieke Warta (dnes Poľská republika). Tu mladého kňaza objavili dvaja francúzski kňazi. Pozvali ho vysluhovať sviatosť zmierenia a celebrovat' sväté omše. Pamäť mu oslabla, ale veľmi rýchlo sa zotavil. Spovedal po latinsky, francúzsky, nemecky i poľsky. Spriatelil sa najmä s litovskými zajatcami. Na Slovensko pricestoval 18. júna 1945 (presne rok po vysviacke za kňaza).

Jeho cesta smerovala do štátnej nemocnice v Martine. Lekársku pomoc vyžadovali najmä rany na nohách. Po pobyte v nemocnici sa vrátil na faru v Zubrici. Koncom novembra 1945 bol preložený na nové miesto, za

pokračovanie na strane 5

Významní podbielanskí rodáci

pokračovanie zo strany 4

kaplána do Habovky, lebo Zubrica pripadla Poľsku. Vážne ochorel na zápal pľúc. Keď sa zotavil, koncom augusta 1948 bol preložený do Liptovského Mikuláša. Od mája 1951 prechodne vypomáhal v Námestove. Dňa 1. júna 1951 bol menovaný za duchovného správcu farnosti v Habovke. Na faru do Habovky mal za ním prísť aj jeho otec. Zomrel však v au-



guste v nemocnici v Košiciach. Nový pán farár Edmund Peter Bárdoš pustil sa do opráv zverených kostolov a fary. Stal sa predsedom miestnej organizácie Červeného kríža, ktorý si veľmi vážil. V roku 1956 mu bolo umožnené navštíviť koncentračný tábor v Dachau pri Mníchove. Tu bola postavená rotunda, nad ktorou bola umiestnená železná trňová koruna. Bola

postavená z kameňov, ktoré prešli rukami väzňov. Oni boli pre väzňov iba bezvýznamné čísla (Häftling). Len v tomto lágri bolo umučených asi 4000 kňazov, najmä Poliakov, Čechov, Nemcov, Francúzov ...

Habovská fara sa stala miestom stretnutí intelektuálov z celej republiky, i zo zahraničia. Medzi takýchto návštevníkov patrila napríklad prof. PhDr. Ladislav Hanus, dnes považovaný za slovenského filozofa storočia. Prichádzali umelci, ako herec Jozef Króner, kde ich spoločnou témou bola rybačka na lipne v rieke Studená. Fara sa stala aj východiskovým bodom výstupov na končiare Roháčov, či turistických návštev blízkych Oravíc, prípadne Oravskej priehrady.

Dňa 18. januára 1973 bol habovský pán farár odsúdený okresným súdom v Dolnom Kubíne za trestný čin – marenie štátneho dozoru nad cirkvami, keď v kostole v Zuberici dovolil dvom kňazom, turistom (Ludvig Stegl - NDR, Juraj Chovančák – PĽR), odslúžiť svätú omšu. Hneď o mesiac však bol oslobodený všeobecnou amnestiou prezidenta ČSSR.

Napriek nepriazni podmienok v spoločnosti, v habovskej farnosti vyrástlo pod dohľadom starostlivého pána farára viacero kňazov, rehoľníkov i rehoľníč. Po 40 rokoch obnovil aj tradíciu „Sviatok hôr“. V rozkvet krásnej roháčskej prírody, na lúke pod chatou na Zverovke, vyrástol umelecký stánok ako priestor na poďakovanie Stvoriteľovi, i obetu

Nového zákona, kde sa konajú sväté omše (pozemok do roku 1922 patril bývalým urbarníkom obce Podbiel).

Vdp. Edmund Peter Bárdoš vo veku 75 rokov odišiel so súhlasom spišského biskupa Mons. prof. ThDr. Františka Tondru dňa 1. júla 1993 na dôchodok. Tento kňaz v dedinkách pod Roháčmi zanechal významný duchovný odkaz. Postavou vysoký muž prešiel životom so vztyčenou hlavou, s dojomom istoty a stability pre okolie, ale citlivý k slabým, a najmä chorým, ktorým venoval osobitnú pozornosť. Zomrel v Habovke 8. septembra 1999. Dnes ulica v tejto obci, kde prežil prevažnú časť svojho života, nesie jeho meno.

Piesne z Podbiela ...

Tá naša stanička chudobná,
malá, sa medzi horami skrýva.
Strecha je červeno pomaľovaná,
každý jej na pozdrav kýva.
Všetci k nej chodíme z dediny,
aj keď je chudobná snáď.
Veď je to pozdrav náš jediný,
ktorý má každý z nás rád.

A ten náš prednosta hľadá už od mosta
ako má semafor stát.

A keď vlak zapíska, očami zabľýska,
do práce je ako drak.

Text a foto JTP

PODBIELANSKÉ FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI

pokračovanie z úvodnej strany

Tradičná štruktúra ľudovej kultúry je historicky svojím spôsobom všestranná. V oblasti materiálnej, spoločenskej i duchovnej bol človek odkázaný na výsledky vlastného umu a činnosti. Pozitívnu črtou tradičnej kultúry je práve skutočnosť, že jej nositelia neboli len konzumentami, ale súčasne aj aktívnymi nositeľmi a spolutvorcami. Z tohto hľadiska sú pozoruhodné vzájomné vzťahy materiálnej a duchovnej kultúry. V predchádzajúcich storočiach boli obidve zložky vyvážené, pretože človek tohto obdobia ich považoval za rovnako dôležité a boli neoddeliteľnou súčasťou jeho života. V takomto duchu sa 05. júla niesli aj naše 18-te folklórne slávnosti. Zvykoslovie a tradičnú kultúru sme si tento rok opäť pripomenuli na Bobrovej rali.

Účinkujúci predstavili hudbu, spev a tanec z viacerých oblastí Slovenska, zvyky sprevádzané rôzne životné situácie. Obdivovali sme krásu ľudového odevu, ale i prejavy zanietenia zástupcov rôznych vekových kategórií za zachovávanie tradičných hodnôt. Zaspomínajme si teda na ne prostredníctvom fotografií z archívu Obecného úradu v Podbieli.



*Mgr. Patrícia Korčuškova
Foto: archív Obecného úradu v Podbieli*



HISTÓRIA ŠK PODBIEL (1949 - 1950)

14. augusta 1949 odohral Sokol Podbiel prvý futbalový zápas so Sokolom Párnica. **Sokol Podbiel - Sokol Párnica 13:0 (8:0)**. No bol to len priateľský zápas, lebo sa nedostavil rozhodca. K zápasu nastúpil S. Podbiel s mladým Bačom. Cez celý zápas mali domáci viditeľnú prevahu, ktorú tentokrát vedeli aj číselne vyjadriť. Skórovali: Kanderka 4, O. Golát 3, C. Golát 3, Gurka 2, Pazdúr 1. V mužstve tento raz nebolo slabín, hoci ku koncu ostali len desiaty domáci hráči, lebo Kypta musel odcestovať. Najlepšie sa páčili v prvom rade Ondrej Golát, ktorý vie pekne driblovať a telom pritom klamať súperových hráčov, ďalej technický a v odkopoch istý Kudyn a Kanderka.

Pred zápasom sa zišli členovia klubu v družstve, kde zavítal po 25 rokoch prvý priekopník spolku, zakladateľ športového klubu a divadelného krúžku p. Petrek. Na požiadanie prehovoril o začiatkoch týchto spolkov. V rozpomienkach nám povedal, aké mal ťažkosti a s akým neporozumením sa niektorí ľudia dívali na túto jeho prácu, ale len spočiatku. Jeho reč a ohotu, akú prejavil voči svojmu pôsobisku, kde zanechal dobré semiačko kultúrnej a športovej činnosti, odmenili prítomní nadšeným potleskom. Boli sme prekvapení toľkou ohotou u staršieho človeka. Zahanbil nás všetkých mladých svojou čulou činnosťou. Všetci, ktorí sme ho poznali, by sme si mali vziať od neho príklad, pričať sa a pracovať na poli kultúrnem i športovom.

Dňa 21. augusta 1949 zohral Sokol Podbiel tréningový futbalový zápas v Dubovej. **ŠK Dubová - Sokol Podbiel 9:3**. K tomuto zápasu by ani nebolo došlo, lebo v tento deň všetky zápasy a vôbec kultúrne podniky boli zastavené v obvode Žilinského kraja pre prvé oslavy KSS, ktoré sa konali v Žiline. Ale keďže v predchádzajúci deň dal Gurka slovo zástupcom ŠK Dubová, zápas sa odohral. Počas celého zápasu domáci drzím spôsobom vystupovali proti našim hráčom, takže mnohých zranili. Naši boli síce technicky lepší, ale z Dubovej museli odísť ako porazení.

Dňa 11. septembra 1949 zohral Sokol Podbiel majstrovský futbalový zápas so Sokolom Trstená. **S. Podbiel - S. Trstená 3:3 (0:2)**. Výkop začal o 16:30 hodine. Hostia dali všetky tri góly z jedenásťmetrového pokutového kopu. Domáci mali taktiež možnosť znížiť z jedenástky, ale Kanderka nevedel túto šancu premeniť na gól. Po tomto momente domáci krásnymi útokmi úplne rozmietli hostí. Trstenci nevedeli, kde majú hlavu, všetci boli v obrane. V tomto zápase prišiel zahrat aj Jozef Krafský, ktorý svojou nádhernou hrou prekvapil publikum. Nakoniec sa domáci podarilo vyrovnať, keď boli úspešní Golát II. 2 a Golát I. Po tomto zápase sa hráči išli zabaviť na zábavu.

O týždeň neskôr 18. septembra 1949 bol Sokol Podbiel na zájazde vo Veličnej, kde zohral ďalší majstrovský zápas. **Sokol Veličná - Sokol Podbiel 3:1 (0:1)**. I. počas patril hosťom, ktorí krásnou hrou vynikali nad domácimi, a tí len s veľkou námahou odolávali silnému náporu hostí. Pri jednom takomto útoku Golát II. strelil gól. II. počas domáci celkom ovládli hru a vsietili 3 góly, ktorými zvíťazili. Najslabší výkon v tomto zápase podal Sroka, ktorý spolu s brankárom Mintálom (ktorý však v tomto zápase nenastúpil) a ich kamarátmi sa opili, takže Sroka nemohol ovládať hru.

Dňa 2. októbra 1949 Sokol Tvrdošín hosťoval v Podbieli. **S. Podbiel - S. Tvrdošín 3:1 (1:0)**. Tvrdošanci nastúpili k zápasu ako sebavedomí favoriti v dosť silnej zostave. Uštipačné poznámky, z ktorých bolo vidno, ako podceňuje tvrdošínske publikum naše mužstvo, lietali pred zápasom krížom krážom cez ihrisko. No naše mužstvo, ktoré cez týždeň nemalo ani tréning pre opravu ihriska, silne verilo vo výhru. Hoci sme boli oslabení o kvalitného Kudyna, na jeho miesto nastúpil Švic, ktorý tento týždeň prišiel od vojska. Hostia, ktorí boli aj telesne silnejší, hrali veľmi drzo, preto bolo niekedy životu nebezpečné hrať v takomto uzle. Po vylúčení hosťujúceho hráča za nadávky a nešportové správanie Tvrdošín prestal hrať. Rozhodca ukončil zápas a tak Podbiel vyhral kontumačne. Tí, ktorí boli na zápase z Podbiela, aj z okolitých dedín hovorili, že také nedisciplinované mužstvo, akým bol Tvrdošín, už dávno nevideli. Najlepší výkon podal Švic, ktorý bol akoby vodcom celého mužstva. Góly: Švic 2, Slabák.

Nasledujúci týždeň 9. októbra 1949 S. Podbiel hosťoval v Hrboltovej. **S. Hrboltová - S. Podbiel 0:7 (0:2)**. Do Hrboltovej sa cestovalo nákladným autom od Včely. V tomto zápase sa domáci zmohli len na jediný súvislý útok, a to na začiatku zápasu. Zvyšok zápasu hostia úplne ovládli. Najlepším strelcom bol Švic, ktorý dal 5 gólov. Kanderka dal jeden a jeden gól strelil aj brankár Pazdúr. Gurka a Golát tvorili jadro útoku a hrali nádhorne. Líška a Sroka boli ako múr, ktorý domáci nemohli prebiť. V tomto čase sa stále pokračuje na oprave ihriska, na ktoré sa stavebná látka vozí z Nižnej n/Oravou.

Najväčší triumf dosiahol S. Podbiel 23. októbra 1949 nad S.

Gombášom. **Sokol Gombáš - Sokol Podbiel 2:4 (1:2)**. Ihrisko v Gombáši je iba nános rieky Váhu. Na ihrisku je plno skál a štrku. Mužstvo, ktoré je naučené hrať na rovných ihriskách, má veľké ťažkosti s hrou. Skaly tamojší obyvatelia používajú na hráčov a na rozhodcov. Najlepší výkon podal Pazdúr v bráne, ktorý neuveriteľne zachraňoval situácie pre Podbiel. Góly: Švic 2, Golát a Kudyn po 1.

Nasledujúcu nedeľu 30. októbra 1949 mal S. Podbiel voľno. Hoci nehrali, predsa nezaháľali a zahráli divadelný kus „Ženský zákon“. Osoby: Zuza Javorová, vdova: Mária Kudzbelová

Anička, jej dcéra: Mária Turčáková

Jano Malecký, uhliar: Ján Kypta

Mara, jeho žena a Zuzina sesternica: Adela Šváblová

Miško, ich syn, regrút: Ján Krafský

Dora Kalinová, vdova a suseda: Margita Turčáková

Števko, sluha u Javorových: Jozef Sroka

Najlepším hercom bol Jozef Sroka, ktorý mal úlohu sluha a dával celému divadlu impulz. Z dievčat najlepšie zahrála Mária Kudzbelová. Ján Krafský, ktorý doposiaľ ešte na javisku nepredvádzal umenie, obstál dosť dobre. Režisérom tejto veselohry bol predseda Sokola Podbiel, Jozef Vasek.

V nedeľu 13. novembra 1949 sa hral posledný majstrovský zápas v tomto roku v Or. Podzámku. **Sokol Or. Podzámok - Sokol Podbiel 1:8 (1:4)**. Hostia tu boli favoriti a krásnou hrou vysoko zvíťazili nad domácim mužstvom. Góly: Šefčík 3, Kudy a Golát po 2, Kanderka 1.

Dňa 25. novembra 1949 Sokol Podbiel usporiadal zájazd s divadlom do Krivej. Hoci dráma "Za frontom" bola predvedená s úspechom, S. Podbiel mal stratu, lebo v tejto obci nechceli platiť vstupné.

Na výborovej schôdzi 19. decembra 1949 sa schválilo utvorenie turistického odboru v Podbieli. Tento odbor si vzal pod vedenie ppr. Jozef Ľudvik (Žandár). Okrem futbalového a turistického odboru fungovali ešte v obci volejbalový a ping-pongový odbor a odbor ČSM (kultúrna činnosť).

Celková bilancia Sokola Podbiel za rok 1949:

V tomto roku mužstvo vstupovalo do súťaže slabé, jasne sa na ňom odzrkadľoval chaos v spolku, ktorý bol práve po reformách a zmenách (z „ŠK“ na „Sokol“). Katastrofálne prehry, posledné miesto v tabuľke. Postupne nastáva zlepšenie, mužstvo je omladené, registrovaní sú stále noví hráči. Mužstvo postupuje v majstrovskej súťaži po každom kole stále vyššie a vyššie v tabuľke. Veľmi platnou posilou pre mužstvo je Jožko Šefčík. V tomto roku Sokol Podbiel odohral 27 zápasov a aj taký istý počet hráčov reprezentovalo Podbiel. Všetky zápasy odohral iba jeden, a to Jozef Sroka. 26 zápasov odohral Jozef Líška a 25 Tomáš Kanderka. Najlepším strelcom sa stal Ondrej Golát s 21 gólmi. V júlových dňoch ping-pongový odbor usporiadal turnaj o majstra Podbiela, ktorým sa stal Jozef Šefčík, keď vo finále porazil Jána Krafského (Gurku). Futbalové mužstvo prešlo ťažkou školou a na konci sezóny sa stalo ostrieľaným a obávaným mužstvom v súťaži.

V predposledný decembrový deň 30. decembra 1949 bola zvolaná valná hromada, na ktorej sa okrem iných prijali splniť tieto záväzky:

- výbor sa zaväzuje, že zvýši počet členov o 100%
- výstavba tribúny a kabín pre mužstvo
- kultúrny odbor zahrá štyri divadlá
- každý člen si odpracuje na brigádach 40 hodín dobrovoľne
- volejbalový odbor opraví ihrisko a zahrá aspoň jeden turnaj

Dňa 15. februára 1950 sa pred novou sezónou zvolala mimo-riadna hráčka schôdza, na ktorej sa zostavilo mužstvo na jarnú sezónu: A-mužstvo: Pazdúr, (Kypta) - Sroka, (Malatinka), Líška - Scheling, Kanderka, (Schmid), Kubinec - Kontra, (Hric), Jano Krafský, Ondro Golát - Kudyn a Cyro Golát.

Dorastenci: Kroner, Michalec, Líška, Sitek, Malatinka II., Serek I., Serek II., Jendrejský, Kontra, Franko, J. Lukačik

Jarná majstrovská sezóna začala u nás 2. apríla 1950 s Veličnou. **Sokol Podbiel - Sokol Veličná 6:2 (3:0)**. Góly: Kanderka, O. Golát, C. Golát po 2. Všeobecnej obľube sa tešil Ing. Ján Krafský, ktorý behal ako klbko, tiež aj Scheling. Podbiel nastúpil aj s novou posilou Škovránkom (Krívá).

Druhý majstrovský zápas sa hral 9. apríla 1950 v Hrboltovej. **Sokol Hrboltová - Sokol Podbiel 3:1**. Pred zápasom bola dobrá nálada, v autobuse sa hráči aj fanúšikovia spoločne zabávali. Všetci verili vo víťazstvo. No keďže delegovaný rozhodca sa na zápas nedostavil, písal rozhodca z Hrboltovej. Ten nadŕžal domácim hráčom, ktorí sa chovali

HISTÓRIA ŠK PODBIEL (1950 - 1951)

pokračovanie zo strany 6

grobiansky. Jediný gól zápasu strelil O. Golát. Tiež pekne hral Ing. Ján Krafský, ale nemohol využiť všetky svoje schopnosti, pretože bol vylúčený a dostal dňstanc 3 mesiace. Taktiež boli vylúčení Kudyn a Hric.

Ďalší majstrovský zápas zohralo Podbielanské reprezentačné mužstvo 14.mája 1950 v Ľubochni. **S. Ľubochňa - S. Podbiel 0:1 (0:0)**. Síce nehralo sa v Ľubochni, ale v Kraľovanoch, nakoľko v Ľubochni nie je ešte hotové ihrisko. Zlé ihrisko, ktoré je naklonené na jednu stranu ku Váhu nedovoľuje sa hráčom rozohrať, nakoľko lopta je stále v aute, alebo vo Váhu. Šťastným strelcom bol Jožo Kubínek, ktorý sa v poslednej minúte zaslúžil o výhru Podbiela.

Dňa 28.mája 1950 hral Podbiel doma na vlastnej pôde. **Sokol Podbiel - Sokol Tvrdošín 1:3 (1:1)**. Tento zápas sme prehrali. Príčinu môžeme hľadať v „rume“, alebo v tom, že naše mužstvo nie je ostré a dosť rýchle. Prvá príčina je dosť vážna. Je sobota, akurát dnes dostávali chlapci - hráči výplatu a prvé čo s peniazmi urobia, je ísť do krčmy. Je samozrejme, že sa tam spijú a na druhý deň takýto „atleti rumu“ reprezentujú Podbiel. Nuž neviem, kde takto zjídeme. Hovorí sa stále o zvýšenej abstinencii, ale oni ešte viac pijú na úkor svojej rodiny a seba samého. Ináč zápas bol dosť slušný, ale nám chýbal impulz.

Nasledujúci zápas sme hrali v Gombáši 4.júna 1950. **Sokol Gombáš - Sokol Podbiel 4:3 (3:0)**. Obyčajne po jednej prehre klub, ktorý prehral sa zlepši. No u nás toto pravidlo neplatilo, pretože v Gombáši je lepšie prehrať, ako ísť domov celý dokaličený. Medzi hráčmi sa znova zjavil starý „medved“ Jožo Krafský, ktorý vie dobre triblovať, ale na Gombášanov nestačil, lebo má veľké brucho. Góly dali: Golát Ondrej 2, Kudyn 1.

Ďalší majstrovský zápas v jarnej sezóne zohral Sokol Podbiel v Trstenej 25.júna 1950. **Sokol Trstená - Sokol Podbiel 2:1**. Tento zápas sledovalo do 500 divákov. Hneď v prvých minútach sme neopatrnosťou našich obrancov dostali dva góly. Pred koncom polčasu sme znížili stav Ondrom Golátom, ktorý premenil jedenástku. Ináč hra bola dosť surová, zvlášť trstenskí obrancovia, ktorí zlomili Liškovi nohu a Škovránkovi kľučku kostí. V tomto zápase bol vylúčený Kontra.

Dňa 3.septembra 1950 sme sa s dosť stiesnenou náladou viezli autobusom do Námestova. **Sokol Námestovo - Sokol Podbiel 1:4 (0:4)**. Stiesnenou preto, lebo sme nemali brankára, keďže Pazdúr M., náš brankár, odišiel ku vojsku. Túto situáciu sme vyriešili tak, že sme postavili do brány pravého obrancu Kubínca, ktorý si tu počínal celkom dobre. Výborne zahral na pravom krídle náš bývalý center Ondrej Golát, ktorý dal všetky 4 góly.

17.septembra 1950 boli v Podbieli **dožinkové slávnosti** celého okresu. Sprievod prechádzal celou dedinou, začínal na futbalovom ihrisku a cieľ zhromaždenia bol na kurii. V tento deň sa hral majstrovský



futbalový zápas v Stankovanoch. **ČSM Stankovany - Sokol Podbiel 1:1 (0:0)**. Tento zápas sa hral už o 8:00 hod ráno, nakoľko hráči chceli byť na týchto slávnostiach. V tomto zápase výborne zahral Ján Krafský, ktorý dal vyrovnávajúci gól.

Dňa 27.septembra 1950 sa odohral zápas **Sokol Podbiel - Sokol Ľubochňa 11:0 (6:0)**. Brankárom bol ľavý obranca Sroka. Cez celý týždeň veľmi pršalo, no i napriek tomu úroda gólov bola dobrá. Hráčov hostí môže ospravedlniť len to, že hrali iba desiat. Góly: Škovránek 3, Krafský Ján 3, Scheling 2, Hric, Kontra, Sroka po 1.

Po kritických dňoch bez brankára, kedy v každom zápase chy-

tal iný hráč, sa konečne obloha vyjasnila, keďže nám prišiel zachytať náš starý brankár, ktorý je toho času pri SNB. Osvedčil sa veľmi dobre. **Sokol Podbiel - Sokol Ľubochňa 3:0 (1:0)**. Góly dali: Krafský Ján (Gurka) 2, Hric 1.

Nasledujúci zápas sa odohral 15.októbra 1950 v Párnici. **Sokol Párnica - Sokol Podbiel 2:4 (0:4)**. Keď prídete do Párnice, máte pocit, ako keby ste prišli niekde do „Pralesy“. Ľudia sú diví, zdeformovaní, vulgárni a keď ich mužstvo prehráva, bijú hostí. A tak to bolo aj s nami. Zbili tam aj mňa (Obřimčák - kronikár) a preto o tomto píšem. Rozhodca písal zo začiatku dobre, ale ku koncu hru diktovali skaly, ktoré hádzalo obecenstvo. Góly: Golát Ondrej 2, Krafský Ján a Kudyn po 1.

Z príležitosti svojho 20-ročného trvania usporiadal JTO Sokol Trstená jubilejné oslavy spojené s futbalovým turnajom za účasti mužstiev: Žel. Vrútky, S. Hořice, S. Podbiel a domácich S. Trstená. Zostava Podbiela: Pazdúr - Sroka, Liška - Bača, Kudyn, Krafský Ján - Škovránek, Kokles, Golát I., Švic, Golát II. S. Podbiel skončil na celkovom treťom mieste. Keď jeden zápas vyhrali a jeden prehrali. **Žel. Vrútky - S. Podbiel 4:3 (3:0)**. Takmer celý polčas hral Podbiel iba s desiatimi hráčmi. Góly: Golát I. 2 a Švic 1. **S. Trstená - S. Podbiel 2:5**. Góly: Golát I. 2, Švic, Škovránek a Krafský Ján po 1. Najvýnikajúcejšími hráčmi turnaja boli Golát I., ďalej pribojný Krafský, ktorý sa snažil z plných síl. Pochvalu si tiež zaslúži technický Švic.

Celoročná bilancia za rok 1950 Celoročná futbalová sezóna bola pre naše mužstvo úspešná. Dozvuk o založení futbalového klubu v Nižnej mal zjavný účinok na náš klub. Tiež aj ďalšie dediny sa začali hybať, čo dalo našim futbalistom vzpruhu. Jasne to aj vidíme na bilančnom liste, ktorý bol za rok 1950 najpopulárnejší s porovnaním ostatných rokov. S. Podbiel sa ukázal ako druhý najlepší celok v súťaži. S. Podbiel odohral za celú sezónu 26 zápasov. Všetky zápasy neodohral ani jeden hráč. Sroka, Kudyn a Škovránek odohrali 25 zápasov. Kráľom strelcov sa stal Golát I. (Ondrej), ktorý v 22 zápasoch nastrieľal súperom 24 gólov.

V roku 1951 náš klub založil ping-pongový oddiel. Už dávnejšie sa vždy o tom diskutovalo na schôdzkach, ale nikdy k tomu nedošlo. Zvláštnu starosť tomu venoval náš nádejný ping-pongista O. Krafský. On bol ako prvým iniciátorom a domáhatelom ping-pongového oboru. Ďalej však tiež musíme spomenúť našich ďalších reprezentantov, ako sú J. Krafský, Kontra a Kvašňák. Tento odbor je u nás na dosť vysokej úrovni.

Naši ping-pongisti odohrali svoj prvý zápas 13.januára 1951 v Nižnej. **SBZ Nižná - S. Podbiel 2:5**. Bezchybnou hrou sa preukázali Kontra a Krafský O.



Najlepší reprezentanti ping-pongu S. Podbiel

Stojaci od ľava: Ondrej Krafský, Šuteková, Kubínek Ján, Potocká, Dr. Krafský, Šitek a Šefčík

Strácame miláčika. Podľa dosť hodnoverných správ odíde z nášho klubu náš najšťandartnejší hráč tohto času - Šefčík. Jeho futbalová kariéra rapídne stúpala a ukázalo sa, že už bude kulminovať v našom klube, no nestalo sa tak. Blízka stavba továrne ako sa zdá, pohltí našu futbalovú ratolesť. On je tam ako zamestnanec, a tak vedenie továrne a jej športové esá chcú stoj čo stoj pohltiť nášho miláčika. Sme v rovnováhe, lebo Šefčík váha. Ale dá sa predpokladať, že tak urobí, lebo už reprezentuje Nižnú v ping-pongu. A s futbalovým oddielom to určite nebude ináč. Preto odsudzujeme jeho počínanie a nerozmyslený krok.

Z kroniky ŠK Podbiel spracoval L. Franko, foto kronika ŠK Podbiel

Moje, tvoje, naše, vaše?

Musím sa priznať, že som dosť dlho premýšľal, ako začať. Niekedy sa stáva, že človek chce veľa povedať, ale chýbajú vhodné slová. Niežebý vôbec neboli, ale keď sa vám premietne v myslí to všetko, nad čím sa nedá nič iné, len krútiť hlavou, tak naozaj nevíete, čo povedať. Čo teda vlastne chcem povedať?

Som presvedčený, že každý občan tejto obce by chcel žiť a bývať v obci, ktorá je dobre vybavená, v ktorej je čisto, príjemné prostredie, príjemní ľudia, ktorí sa voči sebe správajú ohľaduplne, ktorí chcú, aby sa aj návštevníci obce cítili dobre a odchádzali od nás s dobrými pocitmi, ktorí majú rovnako dobrý vzťah k majetku spoluobčanov a obce ako k majetku vlastnému.



Myslíte si, že tento odpad patrí do veľkoobjemového kontajnera?

Chcem sa preto obrátiť na Vás, všetkých občanov obce, starších, ale najmä tých mladších, aby ste sa trochu zamysleli, zauvažovali, či by nebolo dobré niečo v našich vzájomných vzťahoch zmeniť. Uvediem niekoľko príkladov, ktoré zrejme najlepšie budú dokumentovať, o čo mi ide.

Postavili sme nové ihrisko s umelým trávnikom. S vedomím toho, že niektorí občania nebudú tomu tleskať, umiestnilo sa do areálu základnej školy. Je neuveriteľné, že tí, ktorým má to ihrisko slúžiť, ho ničia. Niekedy má človek pocit, že to je miesto na organizovanie piknikov. Ešte som ani raz nevidel, že by tam skupina mladých hrala futbal. Spravidla je to vždy len kopanie lopty do brány, a najväčšia radosť je vtedy, ak sa im podarí roztrhnúť sieť, alebo do mantinelov, lebo to búcha. Ani nehovorím o požívaní alkoholických nápojov a následne doslova „bordeli“, ktorý tam niektorí mladí dokážu zanechať. Neobraciam sa na

tých, ktorí to takto robia. Skôr sa pýtam tých, ktorí to ihrisko chcú využívať na športovanie – nevádi vám to? Už ani nehovorím o dierach v plote a poškodzovaní majetku susediacich občanov.



Bol by to veľký problém hodiť fľaše do kontajnera, ale najmä do vreca doma?

Máme celkom slušne vybavenú základnú školu. Každá škola má slúžiť na to, aby vychovávala deti. Aký to však paradox, keď naši najmladší občania prídu ráno do školy, a prvé čo uvidia, je neporiadok, ktorý na schodišti často zanechajú ich starší spoluobčania. Fľaše, nedopalky, cigaretové škatuľky, smetí a pľuvancov, ako keby to bolo útočisko bezdomovcov. Veľa občanov prejde okolo, no nikomu to nevádi, aj keď možno práve ich deti chodia do tejto školy. A nevádi to zrejme ani rodičom tých mladých spoluobčanov, ktorí sa takýmto správaním prezentujú.



Podpis vandalov vyzerá aj takto ...

Som presvedčený, že každý občan je spokojnejší, ak žije v čistom prostredí. Nechápem ale tých spoluobčanov, ktorí, napriek tomu, že každý občan má povinnosť separovať odpad

doma do vriec, si dajú tú námahu, že prinesú fľaše (či už sklenené – to najčastejšie, plastové alebo aj iný odpad) ku kontajnerom, ale nemajú tú silu, aby ich hodili do kontajnera. Kladiem otázku, čo je jednoduchšie – hodiť doma do vreca fľašku a raz za mesiac vyložiť vrece pred bránu, alebo nosiť ich v taškách pomaly každý deň ku kontajnerom? Pritom zdôrazňujem – za vývoz každého kontajnera obec platí nemalé peniaze. Od dvoch do päťtisíc korún. Používam úmyselne starú menu, o tej máme zatiaľ lepšiu predstavu. Tie peniaze sa môžu použiť aj na zmysluplnejšie účely.



Aj takto ...

Dalo by sa pokračovať udržiavaním poriadku na priestranstvách pred reštauráciami, na niektorých verejných priestranstvách, na autobusových zastávkach, pri lavičkách umiestnených v obci, po krajniciach okolo ciest, na nevyužívaných pozemkoch v obci. Chcem Vás preto všetkých vyzvať, vážení spoluobčania, a najmä tých neskôr narodených, prehodnotte svoj prístup a zamyslite sa nad tým, čo by ste mohli urobiť, aby sme predchádzali týmto negatívnym prejavom. Určite sa tu budeme všetci cítiť lepšie a návštevníci obce od nás budú odchádzať s vedomím, že občania tejto obce sa o svoju obec starajú.

JU/Dr. Jozef Domiňák, starosta

Opäť v škole

pokračovanie z úvodnej strany

a budú bezplatné.

Denne do 16. hodiny je v prevádzke aj školský klub detí, mesačný poplatok sa pobyt žiaka je 4,64 € a platí sa vždy do 10. dňa mesiaca za prebiehajúci kalendárny mesiac. V škole sme už usilovne začali a všetci veríme, že v spolupráci s učiteľmi, rodičmi, obecným úradom a ďalšími organizáciami nielen v obci sa žiakom podarí dosa-

hovať čo najlepšie výsledky a škola splní všetky ciele, ktoré si na tento rok stanovila.

Text a foto: Mgr. B. Kontrová



ŽIACI III. TRIEDY



ŽIACI IV. TRIEDY

Manželský prsteň a jeho história

V nadmiere šťastia, ktoré novomanželia pri svadobnom obrade prežívajú, si ani nepotrebnú uvedomovať, že prsteň, ktorý si práve vymieňajú a navliekajú na prstenník, má aj svoju históriu.

My, ktorí takéto problémy nemáme, môžeme sa venovať malú chvíľku jeho zaujímavosti, viac ako tisícročnej histórii. Kresťania zvyk prevzali od pohanov. Pri skúmaní jeho pôvodu sa dostaneme až k poverám a mági, ako aj k zvyku únosu nevesty. Bolo potrebné z praktických dôvodov označiť si taký vzácny majetok, ako bola unesená nevesta, a zároveň to malo symbolický význam. V egyptských hieroglyfoch kruh znamenal nekonečnosť, manželstvo bolo ponímané ako nerozlučné. Samotný prsteň pochádzal z Východu, prevzali ho Gréci, od Grékov prevzali prsteň Rimania, neskôr bol k nájdeniu v celom známom svete. Dnes je to len malý krúžok na prst, dávnejšie to boli krúžky na zápästie alebo na členky, ba dokonca na celé časti tela. Človek dávnych časov veril na mágiu, uviazal lano okolo ženy, ktorú si vyvolil, a bol presvedčený, že tento „magický kruh“ ho spojí s touto ženou a dovoľí vniknúť jeho duchovi do jej tela,

tak, aby bola ona nadprirodzenými silami nášho pripútaná a nebolo možné ich odstrániť. Podľa inej povery bol prsteň amulet odháňajúci zlých duchov, ktorí sa mohli priblížiť a ohroziť nevestu a manželstvo.

Svadobný (manželský) prsteň sa vvinul zo snubného prsteňa, ktorý bol znamením budúceho záujmu a je úzko spojený s niekde obvyklým kupovaním žien. Aj nevestino veno alebo veno pre nevestu zostalo z týchto čias. V tomto zmysle darovať prsteň bol zvyk Rimanov a znamená zásnuby, slávnostný sľub, splniť daný sľub alebo zmluvu. V modernom pojatí bola to prvá splátka dojednaného obchodu. Nápadné nosenie snubného prsteňa znamenalo, že ostatní už nemajú možnosť uplatnenia záujmu. Kresťania používali prsteň od 9. storočia, ako spomína Pápež Mikuláš. Prsteň dostal takto nový význam. Okrem doteraz obchodného významu aj znamenie svätého zväzku. Kruhová forma prsteňa je symbolom večnosti, odolnosti a čistoty lásky.

*Preklad z nemčiny, krátené
Milan Krupa*

Narodili sa

07.07.2009 Richard Korčuška
20.07.2009 Michal Korčuška
21.07.2009 Timotej Capuliak
30.07.2009 Sebastián Pavelek
04.08.2009 Denis Urik

Manželstvo uzatvorili

18.07.2009 Renáta Pazúriková a Martin Kuzár
30.07.2009 Patrícia Chreneková a Marcel Cibik
08.08.2009 Bc. Mária Pazúriková a Marek Tarčák
15.08.2009 Mgr. Petronela Ficeková a Ing. Pavol Polec
12.09.2009 Bc. Janka Bleskáňová a Ľuboš Turčák
19.09.2009 Mgr. Júlia Turčáková a Juraj Paľa
26.09.2009 Ing. Juliána Pisoňová a Ing. Matúš Žuffa

Odprevadili sme na poslednej ceste

27.06.2009 Jozefa Čuporáka
22.09.2009 Annu Krupovú

V Y P Í S A N É Z m a t r i k y

Z činnosti ženskej speváckej skupiny SENKOVÁ

Milí spoluobčania, opäť Vám chcem prostredníctvom Obecných novín priniesť aktuálne informácie o našich aktivitách.

Tak ako každý rok, aj tento sme v mesiaci máj účinkovali v programe na Dni Matiek. Spestřili sme aj zastávku účastníkov medzinárodnej veterán rallye v Podbieli, kde sme rozťancovali niektorých vodičov historických vozidiel sledujúcich program pripravený pre nich v kultúrno-sportovej hale.

Druhý polrok sme začali Podbielanskými folklórnymi slávnosťami 5. júla na Bobrovej rali. Predstavili sme sa žartovnými piesňami z Podbiela. Pri tejto príležitosti sme poďakovali Ing. Jurajovi Blánarovi za finančnú dotáciu, ktorú sme dostali zo Žilinského samosprávneho kraja na uštie podbielanského kroja pre speváčky.

Začiatkom augusta sa konali XXXIV. Podroháčske folklórne slávnosti. Aj tu účinkovala naša skupina, najskôr v slávnostnom sprievode a pri otvorení slávností, a potom v programe folklórnych skupín z Oravy pod názvom „Z goralskej svadby“ s pásmom „Čepčenie nevesty“.

Dňa 16. augusta sa konali Folklórne slávnosti pod Ostrým vrchom v Dlhej nad Oravou. Tu sme sa predstavili s pásmom „Lúskanie fazule“, za ktoré nás odmenili obrovským potleskom. Príjemnú atmosféru dotvárala výstava ľudových prác – výšiviek a tkaných kobercov, domácich koláčov a chleba.

Mesiac august bol pestrý a boha-

tý na vystúpenia. Tradične sme sa zúčastnili aj Pľtnického dňa v Nižnej, ktorý mal tento rok už svoj 15. ročník. Zaspievali sme žartovné piesne z nášho regiónu a pochutili sme si na výbornom guláši.

Na tohtoročnom Agrokomplexe-Výstavníctvo Nitra 25. augusta naša skupina účinkovala už po ôsmy raz. V nedeľu sme boli v hlavnej hale dopoludnia i popoludní jediným vystupujúcim súborom. Ako hudobný sprievod okrem nášho harmonikára Františka Matúša bola s nami aj Ľudová hudba súrodencov Murinových. Vystúpenie sa nám vydarilo, oravské piesne si spolu s nami zanútili aj diváci v preplnenej hale.

Verím, že sme Orave a Podbielu neurobili hanbu. Vyčerpaní, ale spokojní a s dobrým pocitom sme sa vracali domov.

August sme zavýšili účinkovaním na Dožinkách v Mútnom, kde sme už po štvrtý krát prijali pozvanie vedúceho spoločnosti Agro Mútno p. Mariána Murína. Spievali sme a zabávali hostí

spolu s účinkujúcim súborom z Ukrajiny až do večera. Pre povestnú dobrú náladu sa do Mútného radi vraciame.

Nateraz poslednou našou akciou bolo privítanie bežcov Behu ústavy 02. septembra pred Obecným úradom v Podbieli, za čo sme si vyslúžili poďakovanie nielen od starostu obce, ale aj od organizátorov podujatia.

Okrem spomínaných vystúpení účinkujeme aj na oslavách jubilej našich občanov, na svadbách, či posledných rozlúčkach so spoluobčanmi.

V tomto roku došlo v našej speváckej



skupine k zmene zloženia, pretože sme sa rozlúčili s dlhoročnou členkou pani Bibiánou Pirigyiovou, ktorej touto cestou ďakujem za účinkovanie v súbore a v mene všetkých členov jej prajem pevné zdravie a pokojné prežívanie jesene života. Novou členkou sa stala Mgr. Vierka Strážnická, ktorá medzi nás výborne zapadla a ktorej želáme veľa chuti a elánu do spevu v našej Senkovej.

Text a Foto: Mgr. Hedviga Mintálová

Zájazd do Oravíc

Základná organizácia Združenia zdravotne postihnutých Oravy, členská základňa v Podbieli, zorganizovala dňa 29.8.2009 zájazd do termálneho kúpaliska v Oraviciach.

Lístky so zaujímavou zľavou sme vybavili na Mestskom úrade v Tvrdosíne. Autobus nám sponzoroval Obecný úrad v Podbieli, za čo úprimne ďakujeme.

Dôchodcovia z obce, ktorí mali chuť a nebáli sa trošku chladnejšieho počasia, vyrazili na výlet. V Oraviciach sme sa ponorili do teplých vôd termálneho kúpaliska. Stretli sme tam dôchodcov z Nižnej, dobrých známych ešte z čias práce v bývalej Tesle, tak sa začali priateľské rozhovory. Celé dopoludnie prešlo veľmi rýchlo. V autobuse sme si rozprávali svoje zážitky a pocity z výletu, alebo niektorí unavení z vody podriemkávali. Prežili sme krásny deň. Ďakujem všetkým sponzorom za pomoc pri zorganizovaní tejto vydarenej akcie, aj všetkým účastníkom zájazdu.

*Alena Mišunová
predsedníčka ZZPO v Podbieli*

Folklórne leto DFS PODBIELAN

Skončením prázdnin nám pomaly končí aj folklórne leto. DFS PODBIELAN celkovo v tomto roku absolvoval menej vystúpení ako v predchádzajúcom, nakoľko sme sa zamerali na nácvik nových programových vstupov („Brezovica“, „Liptov“).



Rok 2009 sme začali vystúpením na Reprezenačnom plese obce Podbiel.

V piatok 2. apríla sa deti zúčastnili Oravskej súťažnej prehliadky detských folklórnych súborov ORAVSKÉ KRPČEKY. Mladšie deti reprezentovali DFS PODBIELAN s pásmom „Hry na Bobrovej rali“ a chlapci s pásmom hier „Na kapitána“. Staršia skupina dievčat a chlapcov vystúpila so stavaním Májov.

Tento rok sme opäť prijali pozvanie od FS Rosička, rosa... z Dolného Kubína a v sobotu 9. mája sme sa zúčastnili na Folklórnych dňoch mesta Dolný Kubín. Našej mládeži sa vystúpenie pri Kolibe v Dolnom Kubíne podarilo a roztlieskali celé hľadisko. Okrem iných



sa tu predstavili aj ďalšie známe folklórne súbory ako Terchovček, Trnka, Kolovrátok. V popoludňajšom programe účinkovali okrem iných aj spevácka skupina Senková, FS Máj a FS Partizán z Partizánskej Ľupče.

Na druhý deň, v nedeľu 10. mája sme si zopakovali vystúpenie a zatancovali a zaspievali našim mamám a starým mamám na Dni matiek v Podbieli.

Dňa 13. júna 2009 naša mládež reprezentovala Podbiel pred majiteľmi automobilových veteránov z rôznych európskych krajín. Boli to účastníci medzinárodnej „veterán rallye 500 km Slovenských“ z Čiech, Talianska, Luxemburska, Francúzska, Monaka a Belgicka. Ako naši účinkujúci skonštatovali, majitelia veteránov vytvorili veľmi vnímavé a nadšené publikum, pred ktorým sa im výborne vystupovalo. Jeden pán z Čiech v dobovom oblečení, vo frauku s cylindrom, sa zapojil medzi dievčatá tan-



cujúce tanec „Hron“, a čo nás milo prekvapilo, dievčatá s novým tanečníkom nemali problém a dotancovali s ním celý tanec.

5. júla 2009 sa DFS PODBIELAN predstavil na domácom poli na Podbielanských folklórnych slávnostiach. Tu skupina starších dievčat a chlapcov okrem iného predstavila aj novonacvičený tanec z Brezovice v nových goralských krojoch **zakúpených zo sponzorského príspevku Spolumajiteľstva bývalých urbarialistov obce Podbiel, za čo veľmi pekne ďakujeme.** Mladšie dievčatá v podaní Terezy Kanderkovej, Evky Mikulášikovej, Jessiky Kontrovej, Natálie Kocoňovej a Elišky Dreveniakovovej zaspievali podbielanské piesne. Pripravila ich Mgr. Helenka Malatinková a aj touto cestou jej ďakujeme za prípravu a nácviky spevu našich dievčat. Pri tanci nás sprevádzala naša formujúca sa muzika v zlo-

žení : Ľudka Lorincová na base, Lucia Dreveniaková - husle, aj naše malé huslistky Dianka Orčíková a Terezia Kanderková spolu s hudbou Petra Murinu.



Toto leto sa nám opäť dostalo pozvanie z Oravského kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne a z Obce Zuberec, na ktoré sme veľmi hrdí – pozvanie na XXXIV. Podroháčske folklórne slávnosti na nedeľu 9. augusta 2009. Účinkovali sme v programe detských folklórnych súborov pod názvom „JARNÁ BRÁNA“ v scenári a réžii Miroslava Žabenského a Pavly Ganobčíkovej, ktorým touto cestou ďakujeme za pozvanie a spoluprácu pri príprave vystúpenia. Tento rok sa vystúpenia na PFS po prvý krát zúčastnila skupina mladších dievčat a chlap-

cov. Vo štvrtok pred vystúpením sme si boli s deťmi na Brestovej vyskúšať náš program a pre deti nový priestor - javisko amfiteátra. V nedeľnom vystúpení Podroháčskych folklórnych slávností v hlavnom programe detských folklórnych súborov deti z DFS PODBIELAN predviedli svoje pásmo hier v sprievode harmoniky v podaní Ľudky Lorincovej.



V sobotu 22. augusta 2009 sa DFS PODBIELAN prezentoval vystúpením na Pltnických dňoch v Nižnej. Vystúpenia v Nižnej sa zúčastnili mladšie dievčatá a chlapci, a tiež skupina staršej mládeže spolu s ľudovou hudbou.

Na všetkých uvedených podujatiach počas tohto leta podbielanská mládež z DFS

PODBIELAN reprezentovala svoju obec spevom a tancom tak najlepšie, ako vie.

Aj toto leto prinieslo veľa skúseností tak účinkujúcim, ako aj vedúcim. Mládež je rozdelená do troch skupín podľa veku. Teší nás, že môžeme konštatovať, že sa nám formujú v celku dobré kolektívy. Sme radi, že sa naši mladí tešia na nový tanec, ktorý majú nacvičiť,



a tiež na nový kroj, v ktorom majú nový tanec tancovať. Tento druhý rok účinkovania sme postrehli aj zlepšenie v správaní sa detí na vystúpení, ale musíme spomenúť aj nedôslednosť v dochádzke na skúšky. Napriek určitým pozitívnym apelujem na rodičov, ale aj na celé okolie, aby neustále vplývali na chovanie sa detí voči starším, ale i voči sebe navzájom.

Touto cestou ďakujem rodičom, ktorí podporujú svoje deti v účinkovaní v DFS PODBIELAN, a rodičom a aj starým mamám, ktorí sa s malými deťmi zúčastňujú vystúpení, a zároveň pomáhajú vedúcim.

Ďakujeme našej umeleckej vedúcej



Martinke Orčíkovej za jej prácu a trpezlivosť, Braňovi Brunčákovi, Paľovi Jurinovi, Mirke Mikulášikovej, ktorí priebežne v určitých obdobiach pri nácvikoch pomáhali. Ďakujeme Mgr. Ľudke Lorincovej, ktorá sprevádzala deti na akordeóne a pôsobí v Ľudovej hudbe z Podbiela a ďakujeme súrodcom - Mgr. Petrovi Murinovi, Ing. Martinovi Murinovi, Bc. Michalovi Murinovi a Bc. Márii Murinovej, a taktiež Jakubovi Šiškoví, Adamovi Šiškoví, Peťovi Pakosovi, Marekovi Strežovi a Ing. Lukášovi Kahanovi za hudobnú pomoc pri našich vystúpeniach.

Na záver tohto článku mám pre Vás ešte dve pozvánky. DFS PODBIELAN Vás všetkých pozýva na „Katarínsky večer“, ktorý plánujeme usporiadať dňa 21. novembra 2009 a na ktorom sa vám predstaví DFS PODBIELAN spolu s pozvanými hosťami. Druhé pozvanie patrí predovšetkým mladým. Napriek hojnému počtu detí v DFS by sme radi privítali medzi nami ešte niekoľko 10 a viacročných chlapcov, ale aj 14 a viacročné dievčatá, ktoré majú chuť tancovať a spievať. Príďte sa pozrieť na nácvik každý štvrtok alebo v sobotu o 18:30 hod. do telocvične. Tešíme sa na Vás.

Text a foto: Ing. Iveta Kanderková

CYKLOTURISTICKÝ KLUB PODBIEL

CTK Podbiel zorganizoval za posledné tri mesiace 6 cykloturistických akcií, jednu turistickú a jednu pretek. Mali sme ich naplánovaných viac, no z dôvodu nepriaznivého počasia sa nemohli uskutočniť.

Začiatkom letných prázdnin 12. júla 2009 sme absolvovali výlet na bicykloch do Prosieckej doliny. Niektorí tu boli po prvý krát, no boli očarení krásnou prírodou, vodopádmi a niekoľkými rebríkmi, na ktoré sa najviac tešili tí najmladší.



RELAX V PROSIECKEJ DOLINE

O dva týždne neskôr 26. júla 2009 sme sa vybrali na cykloturistický prechod cez Malatinú a Bešeňovú, kde sme sa zastavili aj na múre nádrže Liptovská Mara. Späť domov sme sa vracali cez Kvačiansku dolinu. Tento prechod bol spojený s kúpaním v termálnom prameni v Kalamenochoch.



TERMÁLNY PRAMEŇ V KALAMENOCHOCH

V prvý augustový deň sme zorganizovali II. ročník pretekov na kolieskových korčuliach pre všetky vekové kategórie. Zúčastnilo



NA STUPNI VÍŤAZOV



NA STUPNI VÍŤAZOV

sa na nich 50 pretekárov, ktorí si medzi sebou zmerali sily. Pre všetkých súťažiacich bolo pripravené malé občerstvenie. Tí najlepší boli odmenení diplomom, vecnými cenami a medailami. Na III. ročník, ktorý sa uskutoční v roku 2010, pozývame všetkých, aj tých, čo tento rok váhali, aby si prišli vyskúšať svoju techniku, zručnosť a rýchlosť na našich Podbielanských okruhoch.

Na druhý deň 2. augusta 2009 sme sa vydali po stopách „Krivskej podkovy“ až ku Hájozni. Odtiaľ horizontom na M. Borové, odkiaľ sme sa krásnymi lúkami a s krásnym výhľadom spustli na V. Borové, kde sme sa občerstvili a obzreli si zvoncu. Potom sme nabrali smer Chlebnice.



SPOLOČNÉ FOTO PRI HÁJOVNI

Dňa 9. augusta 2009 bol naším cieľom Chopok. Na ceste k nemu sme museli prekonať stúpanie na Huty a prudké klesanie až ku Liptovskej Mare. Cez Liptovský Mikuláš sme Demänovskou dolinou prechádzali okolo našich najznámejších jaskýň. A to okolo Demänovskej ľadovej jaskyňa a Demänovskej jaskyne slobody. Od strediska Jasná-Záhradky sme pokračovali sedačkovou lanovkou až pod vrchol Chopku. Potom sme si už vyšlapali pár metrov a ocitli sme sa na vrchole Chopku, odkiaľ bol nádherný výhľad do širokého okolia. Navštívili sme ešte aj múzeum zvierat, ktoré sa nachádza na vrchnej stanici lanovky, ktorá ide z Jasnej. Táto cyklotúra patrila medzi tie náročnejšie, keď sme okrem iného prešli ešte takmer 130 km na bicykli.



FOTO NA VRCHOLE CHOPKU

Ďalšiu sobotu 15. augusta 2009 sme absolvovali Národný turistický výstup na Kriváň. Autobusom sme sa dostali až na Tri studničky, odkiaľ sme sa už pešo vydali na takmer štvorhodinový výstup až na vrchol. Počas stúpania sme videli svišta, symbol Tatier a pri zostupe nám ukázal svoje bežecké umenie kamzík. Počas stúpania pred vrcholom nás zahmlala hmla, no na vrchole sa rozplynula. Z Kriváňa sme zišli na Štrbské pleso, a cestou domov, na Hutách, sme stretli ešte medveďa.



SPOLOČNÉ FOTO NA VRCHOLE KRIVÁŇA

Koncom letných prázdnin 30. augusta 2009 sme sa cez Zemiansku Dedinu vybrali smerom do Magury. Počas stúpania po lesnej asfaltovej cestičke sme zbierali ešte aj hriby, ktorých je tento rok neúrekom. Z Petrovky sme sa už zjazdom dostali na ihrisko pod Pálenicou, kde nám už ďalší členovia pripravili guľáš a občerstvenie. Súťažili sme v streľbe zo vzduchovky, hádzali klátom, hrali futbal a volejbal.



ODDYCH NA CESTE V ORAVSKEJ MAGURE

No a poslednou akciou bol 20. septembra 2009 cykloturistický výstup na Kubínsku hoľu. Čakalo nás výškové prevýšenie výše 650 m, takže sme museli trochu viac pritlačať na pedále. Z Or. Podzámku nás zavedla lesná cesta rovno ku chate na Kubínskej holi, odkiaľ sme sa vydali strmým svahom do sedla a potom horizontom Magury sme sa dostali až na Prislop. Všade naokolo boli čučoriedky a brusnice.



PRED CHATOU NA KUBÍNSKEJ HOLI

Pozývame vás a tešíme sa s vami na ďalšie spoločné akcie v tomto roku. Viac info na: www.podbiel.sk/cyklo-uvod.php

Text a foto L. Franko, predseda klubu

Futbal

Dospelí

II. trieda

2009/2010

Tabuľka II. trieda „DOSPELÝCH“

1. Rabča	8	6	0	2	22:10	18
2. Zákamenné	8	5	2	1	18:12	17
3. Habovka	8	5	0	3	19:12	15
4. Liesek	8	3	4	1	15:19	13
5. Hruštín	8	3	3	2	12:11	12
6. Dlhá	8	3	2	3	23:12	11
7. Or.Polhóra	8	3	1	4	15:11	10
8. Bziny	8	3	1	4	14:14	10
9. Or.Lesná	8	3	1	4	17:23	10
10. Leštiny	8	3	0	5	15:18	9
11. Podbiel	8	1	3	4	13:28	6
12. Párnica	8	1	1	6	11:24	4

VÝSLEDKY „JESEŇ“ 2009

1.kolo Podbiel - Or.Polhóra	2:3
2.kolo Bziny - Podbiel	4:0
3.kolo Podbiel - Leštiny	3:1
4.kolo Párnica - Podbiel	5:1
5.kolo Podbiel - Hruštín	2:2
6.kolo Or.Lesná - Podbiel	8:0
7.kolo Podbiel - Liesek	4:4
8.kolo Dlhá - Podbiel	1:1
9.kolo Podbiel - Zákamenné	-
10.kolo Habovka - Podbiel	-
11.kolo Podbiel - Rabča	-

Dorast

II. trieda

2009/2010

Tabuľka II. trieda „DORAST“

1. Podbiel	9	6	1	2	35:9	19
2. Bobrov	9	6	1	2	23:16	19
3. Krivá	8	5	2	1	15:9	17
4. Zázrivá	9	5	0	4	22:13	15
5. Kraľovany	8	5	0	3	21:16	15
6. Klin	9	5	0	4	18:17	15
7. Nižná	9	4	2	3	19:15	14
8. Babín	8	4	0	4	21:16	12
9. Ťapešovo	9	3	2	4	12:15	11
10. Trstená B	9	3	1	5	21:25	10
11. Žaškov	9	3	1	5	9:27	10
12. Breza	9	3	0	6	17:25	9
13. Mútne	9	2	2	5	14:17	8
14. Rabčice	8	1	0	7	3:30	3

VÝSLEDKY „JESEŇ“ 2009

1.kolo Podbiel - Rabčice	6:0
2.kolo Trstená B - Podbiel	0:6
3.kolo Podbiel - Babín	4:1
4.kolo Bobrov - Podbiel	3:2
5.kolo Podbiel - Žaškov	5:0
6.kolo Podbiel - Krivá	6:0
7.kolo Podbiel - Kraľovany	0:1
8.kolo Mútne - Podbiel	2:2
9.kolo Podbiel - Zázrivá	4:2
10.kolo Ťapešovo - Podbiel	-
11.kolo Podbiel - Klin	-
12.kolo Nižná - Podbiel	-
13.kolo Breza - Podbiel	-

Žiaci

II. trieda

2009/2010

Tabuľka II. trieda „ŽIACI“

1. Zázrivá	8	7	0	1	23:7	21
2. Beňadovo	8	6	0	2	34:14	18
3. Bziny	7	4	0	3	20:11	13
4. Or. Podzámkok	7	4	0	3	23:10	12
5. Rabčice	7	4	0	3	18:10	12
6. Babín	8	3	2	3	21:17	11
7. Bobrov	6	3	2	2	23:6	10
8. Kraľovany	7	3	1	4	23:21	9
9. Tvrdošín	7	2	0	5	21:34	6
10. Krivá	7	1	1	5	5:45	4
11. Podbiel	7	0	0	7	5:41	0

VÝSLEDKY „JESEŇ“ 2009

1.kolo Podbiel - Bziny	0:6
2.kolo Zázrivá - Podbiel	4:0
3.kolo Podbiel - Beňadovo	0:9
4.kolo Babín - Podbiel	5:1
5.kolo Podbiel - Kraľovany	1:5
6.kolo Rabčice - Podbiel	10:1
7.kolo voľno	-
8.kolo Krivá - Podbiel	2:1
9.kolo Podbiel - Bobrov	-
10.kolo Tvrdošín - Podbiel	-
11.kolo Podbiel - Or.Podzámkok	-

L. Franko

Zbohom Podbiel

Drahí farníci, obyvatelia Podbiela. Múdroslovná kniha Biblie hovorí, že všetko má svoj čas. Možno dodať, že svoj čas má prísť a čas odísť. Ten čas prišiel i pre mňa, naplnil sa a hovorí sa, že v najlepšom treba skončiť. Týmto sa učím umeniu vedieť odísť, pamätám si to z príhovoru ako študent. Odišiel som, lebo je to súčasť putovania viery. Aj patriarcha Abrahám odišiel a putoval ďalej, lebo ho povolal Boh k obnove stratených ľudí sveta. Aj exodus Mojžiša s Izraelitmi z Egypta zo zeme otroctva do zasľubenej zeme bolo putovanie. Keď som pred 12 rokmi prišiel, hneď v prvý deň bolo Evanjelium o utíšení búry na mori. Možno to malo nejaký súvis. To, čo sme spolu vytvorili a prežili, bolo darom Hospodina. Nie je najpodstatnejšie, čo sme postavili a opravili spoločnými silami, podstatné je niečo iné. Nezabudnem na naše osobné stretnutia, spoluprácu, ťažkosti, zápasy, krásne i hodnotné udalosti. I ja som sa tu učil a získal veľa skúseností a poznania. Veď som už bol tak trochu jedným z vás. Boli situácie, kedy som váhal, ale nevedel. Dnes, keď si myslím, že viem, už v Podbieli nevládzem. Aj preto idem ďalej. Prežil som tu i ťažké chvíle a veľa bolesti, urobil som aj veľa hriechov, chýb a omylov, za ktoré odprosujem Hospodina, a aj Vás prosím o odpustenie. Stretol som tu veľa krásnych a čistých ľudí, ktorí boli pre mňa povzbudením. Boli tu aj ľudia, pre ktorých som sa trápil, ale zistil som, že to nemá význam. Uistujem vás však, že mám Podbiel stále rád. Odchádzam bohatý, lebo som si u vás kúpil zlato, vyskúšané v ohni skúšky. Celé moje pôsobenie tu bola prechodná skúška. Viem z duchovného poznania, že sú tu ľudia, ktorí mi vyprosili veľa milosti a darov, možno ani o všetkých neviem, nech ich požehná a odmení Boh. Tu som dostal časť duchovného poznania, ktoré budem, ak Boh dá, uskutočňovať ďalej.

Na čom spočíva duchovný život? Nezakladá sa na len na vonkajších prejavoch, množstve modlitieb, Bohoslužieb. Zakladá sa na poznaní našej ľudskej biely, náchylnosti k zlému. Stojí na láske k Bohu a odpore k vlastným slabostiam. V ozajstnom duchovnom živote sa človek podriaďuje Bohu a nelipne na vlastnej vôli. A vtedy je slobodný.

Pod'akovanie

Určite si všetci pamätáte situáciu, ktorá nastala v dobe prechodu vysielania televízneho signálu z Nižnej nad Oravou z analógového spôsobu šírenia na digitálny spôsob. Aj keď dnes je situácia iná, ukazuje sa, že prinajmenšom sa v obci rozšíri možnosť výberu príjmu televízneho signálu bez takých problémov, ako pretrvávajú dodnes v súvislosti so zlým príjmom z dôvodu osadenia súčasného stožiaru na nevhodnom mieste. Okrem toho, že z masových oznamovacích prostriedkov je zjrejmé, že aj štátna televízia má za povinnosť zaviesť digitálne vysielanie, v obci sa vytvorila reálna možnosť, že ešte v tomto roku bude vystavaný nový vysielateľ v lokalite Horečervenie, čo zabezpečí kvalitný príjem signálu pre všetky domácnosti v obci. Dokonca prebehli rokovania, z ktorých je jednoznačný záver, že na tomto stožiaru bude umiestnená aj technológia mobilného operátora Orange. Obec pri realizácii týchto aktivít samozrejme vychádza investorom v ústrety.

Čo je však hlavné, chcem na tomto mieste vysloviť poďakovanie pani Enete Veselaj, pani Marianne Senkovej, páňovi Danielovi Sitekovi a páňovi Júliusovi Sitekovi, ktorí všetci vyšli v ústrety pri realizácii tohto projektu a s porozumením predali investorovi v spomenutej lokalite pozemok vhodný a potrebný k výstavbe vysielateľa. Rovnako ďakujem páňovi Eugenovi Mikulášikovi, ktorý nezištne vyslovil súhlas s výkopom ryhy na privedenie elektrickej energie k vysielateľu cez svoje pozemky.

JUDr. Jozef Domiňák, starosta

Preto i tu je potrebné Obrátenie, zmierenie s Bohom a ľuďmi, oslobodenie od zviažania k Zlému, zmena myslenia, ktoré je v dnešnej dobe mnohokrát zvrátené. Mimochodom v Podbieli sa šíri aj nezriadený materializmus, kult hmoty, majetkov, pre ktoré sa ľudia stávajú horší ako zver. Nestačí budovať Podbiel len po vonkajšej stránke, ale i po duchovnej, ľudskej, kultúrnej.

Ale Kristus to môže uzdraviť a pretvoriť, ak mu to človek dovolí. Uctievať si Bohorodičku Máriu. Cez ňu človek nezblúdi a ak zblúdil, nájde cestu ku Kristovi bezpečne. Kľaňajte sa a adorujte Eucharistiu, počúvajte Božie Slovo, modlite sa, postite, slávnosti nedeľu v chráme Božom a nie pri modle televízie, vychovávajte dobré deti, mládež, pomáhajte si navzájom. Modlite sa za duchovnú Jednotu Cirkvi ako ju chce mať Boh a nie ľudia. To je záležitosť, ktorá má trápi od vstupu do seminára v roku 1990. Len zo skutočného, nefalšovaného, nerozriedeného svedectva Evanjelia sa môže spoznať pravý učeník Christa. A prosím vás, aby ste sa modlili za mňa.

Prijmite môjho nástupcu s dôverou, odovzdávam mu farnosť s takou láskou a žičlivosťou, s akou mi ju odovzdal môj predchodca Otec Karol. Nech pokračuje v tom, čo bolo dobré, varuje sa toho, čo bolo zlé, a venuje sa tomu, čo bolo z mojej strany nedostatočné. K tomu je však nutná vzájomná spolupráca.

Prajem si, aby tí, ktorí ma mali radi, neboli smutní, že odchádzam. Je taký žart, kňaz odchádza z farnosti a niektorí plačú: „Oj, veď takého dobrého už nebudeme mať.“ Kňaz ich potešoval: „Nebojte sa, veď po mne príde lepší.“ A oni na to: „Oj nie, veď to isté nám aj ten pred vami hovoril...“

Ďakujem všetkým ľuďom dobrej vôle, pozdravujem deti, mládež, rodiny, starých, chorých, trpiacich, aby svoje utrpenie spájali s Kristom, veď oni sú skrytým duchovným pokladom, ďakujem obecnému úradu, pracovníkom, terajšiemu páňovi starostovi, aj jeho predchodcovi, pozdravujem aj vieru nepraktizujúcich, hľadajúcich, aby žili podľa svedomia a došli k poznaniu Pravdy.

Zbohom Podbiel. Nech vás žehná Všemohúci Boh Otec, Syn a Duch Svätý.

Váš bývalý duchovný Donát.

PS. Keď som tu prišiel, tak som sa zadíval na Pannu Máriu na oltári. Bola mladá a krásna. Aj teraz je mladá a krásna, lebo je svätá. Ja ju milujem už dlho, od svojej mladosti. Ja som ju sklamal viackrát, Ona mňa nikdy nie a stále je pri mne a miluje ma, hoci si to ani nezaslúžim.

V Podbieli na slávnosť Návštevy Panny Márie 2. júl 2009.

PODBIEL - Občasník Obecného úradu v Podbieli - Vydáva Obecný úrad Podbiel ako nepredajnú publikáciu v náklade 400 ks - Členovia redakčnej rady: Mgr. Blanka Kontrová, Mgr. Patrícia Korčušková, JUDr. Slavomír Bachynec, Ľubomír Franko - Grafická úprava: Ľubomír Franko - Tlač: Tlačiareň OcÚ Podbiel, Evidenčné číslo EV3335/09